

# Passerelle





# Credits

**Kortrijk, BUDASCOOP**  
**22, 23 & 24 oktober 2009**

## Réflexion Pure

De Japanse **Mioko Yoshihara** studeert eerst filosofie alvorens zich professioneel op dans toe te leggen. In België kennen we haar vooral als danseres bij Maria Clara Villa-Lobos (XL-production) en Salva Sanchis (nu Rosas/P.A.R.T.S.).

**Réflexion Pure** ontleent Mioko uit het oeuvre van Sartre en refereert daarbij aan het kantelmoment tussen het niets en de aanzet tot: het bewustzijn tussen het ontstaan van een beweging en het omzetten van rust in bewegingsfrases.

*concept* Mioko Yoshihara  
*dans* Beverly Coorevits, Kim Cras, Karen Migneaux & Sofie Rapsaet  
*muziek* Takashi Tsuda, Iannis Xenakis, Alva Noto & Ryuichi Sakamoto, Teiji Furuhashi  
*kostuums* Marie-Jeanne Malfait & Ann Ver Eecke  
*lichtontwerp* Koen Coulier  
*productie* Passerelle vzw i.s.m. kunstencentrum BUDA  
*met de structurele steun van* Stad Kortrijk, Provincie West-Vlaanderen en de Vlaamse Gemeenschap

## Gnosis

De Italiaanse choreograaf **Vincenzo Carta** (toen i.s.m. Benjamin Vandewalle) maakte eerder voor Passerelle het magische **WeAllGo**.

Nu creëert Vincenzo **Gnosis** voor 4 dansers. In Gnosis zoomt Vincenzo in en uit op de groep in een 'matrix'-achtige compositie. De groep beweegt in tijd en ruimte en exploreert hierbij haar driedimensionaliteit. Gnosis staat hier voor de intuïtieve dynamica van de groep.

*concept* Vincenzo Carta  
*dans* Beverly Coorevits, Kim Cras, Ine Naessens & Sofie Nuyttens  
*muziek* Pol Isaac  
*kostuums* Severine Van Deynse  
*lichtontwerp* Koen Coulier  
*productie* Passerelle vzw i.s.m. kunstencentrum BUDA  
*met de structurele steun van* Stad Kortrijk, Provincie West-Vlaanderen en de Vlaamse Gemeenschap

*technische ploeg* Koen Coulier & Kris Coussement  
*logistieke steun* Pol Coussement, Bernadette De Deygere, Jan Feys & Sylvie Vanoosthuyse  
*met dank aan* de medewerkers van kunstencentrum BUDA & BUDA AGB

Deze voorstelling wordt opgedragen aan **Dries Lecluyse**, danser, ontwerper van decorelementen, mankracht bij opbouw of verhuis en bovenal vriend voor het leven.

## Réflexion Pure

### De mens tot vrijheid veroordeeld



(v.l.n.r.) Kim Cras, Sofie Rapsaet, Karen Migneaux & Beverly Coorevits in repetitie, foto: Luc Depreitere

Réflexion Pure mag dan wel een creatie zijn van Mioko Yoshihara, ook haar dochtertje – amper één jaar oud – heeft er een belangrijk aandeel in. “Eigenlijk wel,” lacht Mioko, “de voorstelling gaat over het soort keerpunten in ons leven die er ons toe aanzetten om fundamentele vragen te stellen over wat we doen. Dat kan de geboorte zijn van een kind, maar ook een gebroken relatie of een sterfgeval. Vaak ga je dan twijfelen: welke kant gaat het uit met mijn leven en ben ik daar gelukkig mee? Of in mijn geval: waarom dans ik, waarom woon ik in Europa en niet bij mijn familie in Japan? Die vragen en twijfels brachten me bij de filosoof Sartre die het heeft over de réflexion pure en de réflexion impure. De réflexion impure zijn vragen als ‘hoe reis ik het makkelijkst van Tokyo naar Brussel?’ Het antwoord daarop is louter praktisch. De réflexion pure is het soort vragen die je kan stellen wanneer je op de top van een klif staat en van daaruit in de diepte kijkt, de zee in. Je voelt angst omdat je zou kunnen vallen, wat absurd is omdat je weet dat dat niet kan zolang je voorzichtig bent en niet te ver over de rand gaat. Maar het is net het vrijheidsbesef, het besef dat je kan beslissen om over die rand te leunen of in de diepte te springen, dat ons schrik aanjaagt.”

*‘L’homme est condamné à être libre’, schreef de Franse filosoof Jean-Paul Sartre midden de jaren veertig. Zijn ideeën rond keuzevrijheid en de mogelijkheden en obstakels die daaraan verbonden zijn, vormen het uitgangspunt voor de nieuwe voorstelling van Mioko Yoshihara. Vòòr haar carrière als choreografe studeerde Mioko filosofie. Dat ze tussen dans en wijsbegeerte zo’n uitdrukkelijke link maakt, hoeft dus niet te verbazen.*

“In ons dagelijks leven nemen we constant beslissingen,” vervolgt Mioko, “vaak automatisch, zonder er bij na te denken. Maar er zijn ook momenten waarop je je daar heel bewust van wordt, van het feit dat je wel degelijk kan kiezen, van de waaier aan keuzes en van de mogelijke gevolgen daarvan. Je kan dat ervaren als een grote vrijheid en een kans om tot jezelf te komen, maar je kan er ook gek van worden. De voorstelling Réflexion Pure gaat over dat soort momenten, want zelfs al is je leven erg stabiel, de wereld is dat niet. De veranderingen rondom ons dwingen ons vroeg of laat om stil te staan bij de keuzes die we voor onszelf maken.”

Ook dans gaat, volgens Mioko, om keuzes, mogelijkheden en het bewust daarmee omgaan. “Ik houd sterk van improvisatie. Het geeft me een gevoel van vrijheid, ook al zorgt het soms voor stress, voor angst om fouten te maken of om zonder inspiratie te vallen. Maar het leeft wel! Vroeger had ik sterk het gevoel dat een dans sterft als je de choreografie vast legt of dat het minstens erg moeilijk is om een voorstelling fris te houden als je iedere keer hetzelfde doet. Maar daar ben ik ondertussen op teruggekomen. Een vroegere dansleerkracht heeft me overtuigd dat levendigheid wel degelijk kan als je je mentaal open stelt voor de situatie, je je bewust bent van de interactie met anderen en van de mogelijkheid dat er iets fout kan lopen. ‘It’s important to be open in fixed movements.’ In Réflexion Pure wissel ik improvisaties bewust af met passages waarvan de choreografie vast ligt.”

Ook het element ‘stop and go’ is belangrijk in de voorstelling. “Daarmee bedoel ik het stilstaan en het inzetten van een beweging,” verklaart Mioko, “je zal de dansers dat vaak zien doen, vrij expliciet ook. Het verwijst naar het moment van introspectie en bewustwording dat je even halt doet houden, maar je daarna ook aanzet tot actie, tot een nieuwe beweging.”

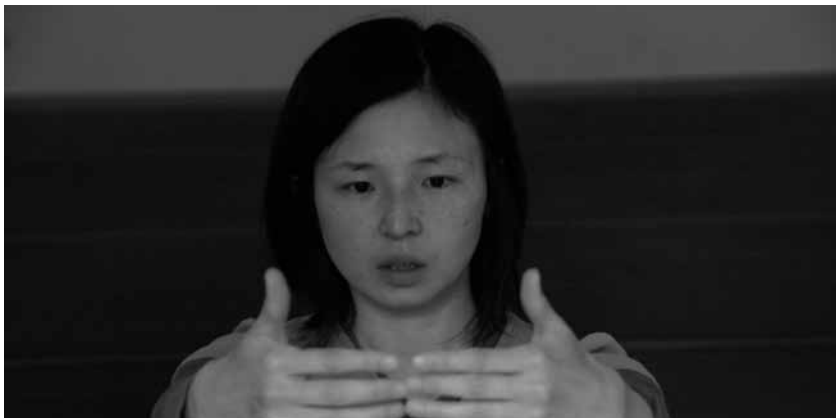


## De hand-oog connectie

Niet alleen voor het thema van de voorstelling, ook voor het bewegingsmateriaal haalde Mioko inspiratie bij haar jonge dochter. "Ik vind het erg fascinerend om mijn dochter te observeren. Peuters stellen zich geen vragen zoals volwassenen of oudere kinderen dat doen. Er gebeurt iets, ze kijken en ze gaan bijna meteen over tot actie. Die connectie, tussen zien en doen, tussen ogen en handen is een belangrijke pijler geweest voor *Réflexion Pure*."

Een andere belangrijke inspiratiebron waren de gesprekken en oefeningen met de dansers. "We hebben veel gepraat over het begrip reflectie en over de vragen die zij zich op dit moment in hun leven stellen. Uit die gesprekken hebben we een aantal kernwoorden gepuurd waarrond we bewegingen hebben gezocht."

De inkleding van de voorstelling is vooral een streven naar soberheid geweest. "Zeker op vlak van muziek wou ik niet te



Mioko Yoshihara, foto: Luc Depreitere

## Introspectie houdt in dat je stil staat, maar is ook de aanzet tot een nieuwe beweging.

veel drukte," zegt Mioko, "luide en harde muziek zorgt voor te veel impulsen en maakt het onmogelijk om na te denken of stil te staan. Dus is het heel rustig en subtiel gebleven: piano, elektronische klanken, het geluid van glas dat breekt en vooral veel stilte."

De ingetogen sfeer wordt ook doorgetrokken in de kostuums. "De dansers dragen kledij in verschillende verhoudingen van zwart en wit. Het idee komt van een foto die ik ooit op internet heb gezien van vier objecten, die mij aan mensen deden denken. Het verschil in de verhouding van zwart en wit staat voor de manier waarop sommige mensen zeer bewust in het leven staan en zich veel vragen stellen over de keuzes die ze maken, terwijl anderen dat zelden doen."



Mioko Yoshihara in gesprek met de groep, foto: Luc Depreitere

## Mioko's tweede brein

Mioko Yoshihara heeft vooral ervaring met professionele dansers maar vindt de samenwerking met de dansers van *Passerelle* net zo fijn. "Wat mij het meest getroffen heeft, is de intensiteit waarmee ze werken. Als je met professionelen een voorstelling maakt, dan heb je meestal meerdere weken tijd en kan je van maandag tot vrijdag telkens een dag door werken, van tien tot zes. Bij *Passerelle* moest alles op veel kortere tijd gebeuren. Bovendien moesten de meisjes buiten de repetities ook nog gaan werken of studeren, wat het minder evident maakt om er met volle 'goesting' voor te gaan. Maar blijkbaar zijn ze dat gewoon, want de samenwerking was schitterend. Als choreograaf is het mijn taak om knopen door te hakken maar ik heb heel veel ideeën en suggesties van de dansers gekregen. Het was alsof ik een tweede brein had, een *external harddisk*." (lacht)

Ook op danstechnisch vlak is Mioko positief. "Je ziet dat ze opgeleid zijn door Pol Coussemont, dat ze een gemeenschappelijke basis hebben, maar je merkt ook invloeden van andere dansers en choreografen. Dat maakt dat hun stijl gevarieerd is én dat ze open staan voor nieuwe suggesties, méér dan professionele dansers die altijd bij één gezelschap zijn gebleven. Ik heb me dus absoluut niet beperkt gevoeld met deze groep, integendeel."

## Gnosis

### What makes the body move and the mind fly

*Het is eind augustus wanneer ik afspraak heb met Vincenzo Carta. De repetitie voor Gnosis is wat uitgelopen en wanneer ik toekom in Studio Passerelle wordt het eerste deel van de voorstelling een laatste keer doorgenomen. Vier dansers staan opgesteld in een formatie die langzaam roteert terwijl ze bewegingen uitvoeren, uiterst secuur en traag, als in een film die in slow motion wordt afgespeeld, maar soms ook verrassend snel en explosief.*



De Italiaanse choreograaf Vincenzo Carta is geen onbekende bij Passerelle. Afgelopen jaar maakte hij er samen met Benjamin Vandewalle de voorstelling *WeAllGo*, een boeiend ritueel waarbij dansers in cirkels lopen en het publiek langzaam meevoeren in een soort trance. Ook in de nieuwe voorstelling *Gnosis* spelen het onderbewuste en intuïtieve een belangrijke rol. “Gnosis is een Griekse term en staat voor kennis of inzicht”, vertelt Vincenzo. “Niet het soort kennis dat je uit boeken haalt, geen rationele kennis dus, maar de inwendige zelfervaring van een mens. In de oudheid werd die staat van bewustzijn onder meer bereikt via mystieke rituelen. Maar ik wou graag de link leggen naar de dag van vandaag en heb die rituelen vertaald naar de clubcultuur en de raves. Ook dat zijn evenementen waarop mensen verzamelen om los te komen van zichzelf en zich over te leveren aan muziek, ritme en beweging, kortom: everything that makes the body move and the mind fly”.

In schijnbaar contrast met het thema van de voorstelling, het ervaren en aanvoelen, de intuïtieve kennis, is de vorm even gebaseerd op geometrie. “Vóór mijn opleiding aan de dansschool P.A.R.T.S. heb ik architectuur gestudeerd”, zegt Carta, “en één van mijn grote fascinaties toen was de manier waarop je in tekenprogramma’s met de vormen kan spelen. Neem nu een kubus, met zo’n programma kan je die kantelen, vergroten en verkleinen. Je kan snel of langzaam inzoomen op één hoek of één lijn... Wel, diezelfde visuele effecten wou ik toepassen in *Gnosis*. Bij het begin van de voorstelling staan de danseressen elk op de hoek van een vierkant. In de loop van de dans wordt het vierkant groter, krimpt het weer in, draait het in verschillende richtingen, meestal traag, maar soms ook snel. Het resultaat is een pulserende beweging die steeds groter en heftiger wordt en, net als bij rituelen, tot een vorm van extase leidt.”

#### Level of representation

*Gnosis* is duidelijk een vervolg op *WeAllGo*, het vloeit er uit voort, maar zet toch een stap verder in een andere richting. “Beide voorstellingen zijn opgevat als ritueel”, verduidelijkt Carta, “maar in tegenstelling tot de vorige keer is het niet meer de bedoeling om het publiek mee te slepen in onze roes. *Gnosis* heeft een veel grotere ‘level of representation’. Waarmee ik niet bedoel dat we ons publiek een verhaal willen vertellen of een duidelijke filosofie willen overbrengen. Ik heb gewoon het kader beter omlind waarin alles zich afspeelt. Het publiek krijgt een grotere inhoudelijke houvast. Zo werken we deze keer met muziek, terwijl we die de vorige keer heel bewust hebben weggelaten. Enkel de kadans, de stappen van de dansers waren te horen om de toeschouwers gemakkelijker te laten meestappen in onze trip, hen in de voorstelling te laten opgaan zonder door associaties te worden afgeleid. De clubmuziek die nu te horen is, refereert wel degelijk naar een bepaalde sfeer, een bestaande scène. Ook de kostuums zijn een verwijzing naar het androgyn, het mysterieuze, het buitenaardse... de dingen die we met ons verstand moeilijk kunnen bevatten.”

De nieuwe samenwerking met Passerelle was voor Vincenzo Carta weer een aangename verrassing. "Ik wist wat ik kon verwachten deze keer maar toch was het spannend. Vorig jaar waren we met twee om de voorstelling te maken. Bovendien was WeAllGo een herwerking van WeGo, een voorstelling die Benjamin en ik eerder al hadden gemaakt. Gnosis is uiteindelijk vlot verlopen, onder meer dankzij het engagement van de dansers. De meisjes van Passerelle hebben geen professionele opleiding, maar zijn toch erg ervaren. Ze pikken heel snel op wat je aanleert en zijn bovendien erg leergierig. Ik durf zelfs zeggen dat ze soms harder werken dan de professionele dansers waar ik ervaring mee heb. Ze willen het écht kunnen. Ik heb me dan ook nooit zorgen gemaakt tijdens het creatieproces. Naarmate ik de dansers beter leerde kennen en zag hoe ze evolueerden, raakte ik er steeds sterker van overtuigd dat het wel goed zou komen met Gnosis. Terecht blijkt nu."



Vincenzo Carta in gesprek met de groep, foto: Luc Depreitere

***Ik durf zeggen dat de dansers van Passerelle vaak harder werken dan de professionele dansers waarmee ik ervaring heb.***



Vincenzo Carta, foto: Luc Depreitere

### Visualisatie van muziek

Het gesprek met Vincenzo Carta zit er op, maar wanneer we afscheid nemen verontschuldigt hij zich nog, omdat de repetitie wat uitgelopen is én omdat zijn verhaal misschien niet altijd even concreet was. "Ik ben voor deze voorstelling echt wel op mijn gevoel afgegaan en dat maakt het moeilijk om bepaalde aspecten onder woorden te brengen. Maar zie het zo: Gnosis is het resultaat van ikzelf die een leuk nummer be-luister, mijn ogen sluit en me dingen verbeeld. Het is mijn visualisatie van de muziek."



Dirk De Lathauwer over Passerelle:

## Dit soort organisaties vormt de toekomst van de kunsten

*Ze zijn schaars, kunstwerkplaatsen waar jonge amateurs met de hulp van professionelen een volwaardige voorstelling kunnen maken. Passerelle, De Kopergieterij en het Leuvense fABULEUS zijn bij de weinigen. Bescheiden werkingen zijn het, maar hun belang is des te groter. Dirk De Lathauwer voert hun verdediging.*



Dirk De Lathauwer, foto: Clara Hermans/Fuut

Dirk De Lathauwer is stuwende kracht en artistiek directeur bij **fABULEUS**, een gezelschap uit Leuven dat theater- en dansvoorstellingen maakt met jongeren en jongprofessionelen. “Onze werking verschilt op een aantal vlakken met die van Passerelle,” zegt hij, “maar de gelijkenissen zijn groter. Het grootste verschil, het punt waarop wij in Leuven uniek zijn, is dat we nóg meer tijd investeren in onze creaties met jongeren. Maar voor het overige lopen we erg gelijk. Er zijn de voorstellingen en projecten met jonge gasten van zestien, zeventien en ouder én er is de intensieve samenwerking met jongprofessionelen, artiesten die op de springplank staan om door te breken. De gelijkenis gaat soms zo ver dat ik denk: verdorie, met die of die artiest hadden wij ook willen werken. (lacht) Maar dat zal omgekeerd ook wel eens het geval zijn.”

Kunstwerkplaatsen als Passerelle en fABULEUS zijn van onschatbare waarde, vindt De Lathauwer omdat ze een belangrijke leemte vullen binnen het jeugdwerk en de kunsten. “Wij zijn bij de weinigen die jonge mensen met een hart voor kunst en semi-professionelen de kans geven om een stap vooruit te zetten. Eigenlijk vind ik het maar logisch dat organisaties als de onze bestaan. Maar er zijn er niet veel die het zien zitten, omdat het een grote investering vraagt zonder dat je weet of het zal opbrengen. Best wel jammer. Kijk naar de sportwereld, daar is het evident om in jongeren te investeren. Er zijn zelfs turnscholen met een internaat voor kinderen van zes – wat dan weer overdreven is. Maar ze beseffen wél dat je pas topsporters krijgt als je kinderen al van jongs af aan begeleidt. Binnen dans en theater gaan ze blijkbaar uit van een soort evident talent dat vroeg of laat zal bovendrijven. Onterecht. Ook artistiek talent moet worden ontdekt, ontwikkeld en gestuurd.”

### Potgrond voor artistiek talent

Een thuis waar jonge mensen met artistiek talent kunnen groeien is één van de functies van Passerelle en fABULEUS maar ook voor professionelen kunnen ze een belangrijke rol spelen. “Zowel wij als Passerelle kiezen bewust om met jonge artiesten te werken,” zegt De Lathauwer, “mensen die er nog niet helemaal zijn maar op de springplank staan om door te breken. Vaak heb ik het gevoel dat zij nog méér leren tijdens onze projecten dan de amateurs die ze begeleiden. Een tijd geleden bijvoorbeeld was **Andros Zins-Browne** te gast bij Passerelle om een voorstelling met jongeren te maken. Wel, dat zal voor die meisjes een mooie ervaring geweest zijn, maar ook voor hem een belangrijk leerproces. Ik moet ook denken aan Randi De Vlieghe die veel voorstellingen bij ons coacht. Door onder meer vijf groepschoreografieën te maken bij ons evolueerde hij van danser tot choreograaf. Als die nu dus vlotjes met tien, twaalf, zestien dansers werkt op het podium, dan is dat ook een heel klein beetje onze verdienste.”

**Het feit dat de mensen die optreden niet allemaal virtuozen zijn, betekent niet dat het resultaat niet virtuoos kan zijn als kunstproject.**

De link leggen tussen professionelen en amateurs is een mooi doel, jammer genoeg worden organisaties als Passerelle en fABULEUS soms verkeerd begrepen en worden hun voorstellingen niet erkend als volwaardige artistieke creaties. “Onterecht!”, vindt De Lathauwer, “Sommige van onze producties zijn misschien niet zo supersonisch of ‘out of space’ als wat professionele gezelschappen soms maken. Maar ze hebben een eigen artistieke meerwaarde. Ik herinner mij bijvoorbeeld één voorstelling vorig seizoen van **Gender Blender**. Wel, die heeft het publiek ontroerd op een manier die ik zelden in het professionele circuit heb gezien. Als een jongerenvoorstelling of semi-professionele voorstelling eerlijk wordt gebracht en niet probeert te zijn wat ze niet is, krijgt ze toch iets extra, wat maakt dat ze, plotseling, alsnog een volwaardig artistiek product wordt. Het feit dat de mensen die optreden niet allemaal virtuozen zijn, betekent niet dat het resultaat niet virtuoos kan zijn en dat de impact ervan op het publiek niet groter kan zijn dan van professionele producties.”





FABULEUS-productie 'Gender Blender', foto: Clara Hermans/Fuut

## Jongeren- of kunstenuorganisatie?

FABULEUS en Passerelle staan pal op het kruispunt van het professionele en het amateurcircuit, maar ook op dat van jongerenorganisatie en artistieke organisatie. "Strikt genomen," zegt De Lathauwer, "is Passerelle een jongerenorganisatie, zo wordt ze ook erkend door de overheid. Maar dan wel één waarvan het hart bij het artistieke ligt, bij de creatie van mooie voorstellingen. Dat is ook hoe wij begonnen zijn. Maar enkele jaren geleden is dat veranderd. Daardoor zijn we nu erkend als gezelschap. Als een artistieke organisatie die, in ons geval dan, met jongeren werkt. Het verschil zal misschien niet zo duidelijk zijn voor buitenstaanders. Maar als je onder de kunsten valt, heb je meer vrijheid om te experimenteren, om artistiek meer gewaagde dingen te doen. Misschien zal Passerelle op termijn ook evolueren in die richting. Al is het niet slecht om vanuit jeugd te werken. Wijzelf zijn tien jaar gesubsidieerd geweest als jeugdwerking. Dat maakt dat je als kunstenuorganisatie soms beknot wordt, dat niet ál je plannen op dat vlak verwezenlijkt kunnen worden. Maar het zet je ook aan het denken: waarom werken we onder jeugd? Wat kunnen we doen om er nog beter bij te passen? En net daardoor zijn wij heel sterk gaan investeren in processen, in de begeleiding en het traject van de jongeren en artiesten die met ons samenwerken. Als pure kunstenuorganisatie hadden we dus wellicht verrassendere projecten kunnen maken, maar we zouden onze binnenkant verwaarloosd hebben. Onze ervaringen als jeugdwerking hebben ons een bredere basis bezorgd en ons klaargestoomd voor de volgende stap."

Over de toekomst van Passerelle en FABULEUS maakt De Lathauwer zich weinig zorgen. "Uit alle debatten, ook met mensen uit het buitenland, blijkt dat dit de organisaties van de toekomst zijn: kunstenuorganisaties die een cross-over maken tussen verscheidene opdrachten en relevanties."

Dat Passerelle en FABULEUS zowel artistiek als kunsteneducatief een rol vervullen is ondertussen duidelijk, maar ook maatschappelijk betekenen ze een meerwaarde volgens De Lathauwer. "Kijk maar naar het aantal jongeren dat aan onze theaterstukken en dansvoorstellingen deelneemt. Dat zijn er waanzinnig veel. Bovendien werken ze met een groot enthousiasme: vergaderen, repeteren, naar andere voorstellingen gaan, ... dat ontgaat hun omgeving niet. Uiteindelijk creëer je op die manier een sfeer waarin duidelijk wordt dat cultuur géén luxeproduct is, dat het niet de kers op de taart is waar je in tijden van crisis op kan besparen. Neen, het is iets waar heel veel mensen behoefte aan hebben en onze jongeren zijn daar het levende bewijs van. Gezelschappen die zich louter op creatie toespitsen zijn belangrijk en zelfs avantgarde gezelschappen hebben een grote waarde, binnen de kunsten dan. Maar daarnaast moeten er ook artistieke organisaties als de onze zijn, die met beide voeten in de wereld staan en bruggen slaan tussen professionelen en amateurs."

**Organisaties die op veel vlakken relevant zijn, zowel artistiek, als maatschappelijk of kunsteneducatief, zullen in de toekomst een steeds grotere rol spelen.**

# In Girum Imus

## Jongeren met passie voor dans maken productie met professionele choreograaf

*De laatste jaren heeft Passerelle een aardige reputatie opgebouwd. De organisatie stond op gerenommeerde internationale dansfestivals met voorstellingen als Death in the count of 9, WAAR en Copy That. Maar als werkplaats voor jonge dans wil ze ook minder ervaren jongeren kansen geven. Dat gebeurde onder meer afgelopen zomer. Onder leiding van Ilythya de Lignière maakte een groep tieners en prille twintigers een voorstelling voor het 'één-nachtfestival' Kortrijk Congé midden juli. Marlies Seynaeve was één van de deelnemers.*



Marlies Seynaeve, foto: Luc Depreitere

Marlies Seynaeve kan je bezwaarlijk een beginner noemen. Ze danst al sinds haar zevende, al twaalf jaar is dat, maar dan vooral streetdance. Met hedendaags heeft ze nog maar twee jaar ervaring. Ze was dan ook opgetogen dat ze voor Ilythya's project geselecteerd was. "Om te kunnen deelnemen aan het project moesten we op auditie en daar was ik best wel zenuwachtig voor. Met streetdance heb ik al deelgenomen aan wereldkampioenschappen, onder meer in Miami, Servië en Italië en dat is ook erg spannend. Maar dit was toch iets anders, vooral omdat we veel moesten improviseren en dat had ik nog nooit gedaan. Maar blijkbaar viel het in de smaak." "Zeker," stelt Ilythya gerust, "het viel me op dat Marlies een grote maturiteit heeft, ze kan improvisatie-opdrachten vrij snel vertalen naar lichaamstaal. Bovendien zit er een zeer mooie 'flow' in haar beweging. Die auditie is ondertussen al een eind geleden, van in mei denk ik, dus 't zit een beetje ver, maar ik weet nog

dat het een vrij moeilijke keuze is geweest. Als de groep bij een auditie homogeen is, probeer ik meestal te selecteren op basis van gemeenschappelijke factoren. Als de meeste dansers technisch sterk zijn, zal ik ook op techniek selecteren. Maar de groep in Kortrijk was divers. Ik ben daarom uitgegaan van de passie waarmee de jongeren dansen. Ik heb er de mensen uitgepikt die doordrongen zijn van dans en ook verder durven gaan dan de pasjes die ze in de klas hebben aangeleerd. Daarnaast heb ik ook gekeken naar wie er paste bij wie."

### Plus en min, dag en nacht, goed en kwaad

De auditie, op basis van een workshop, was de eerste stap voor de creatie van de voorstelling *In Girum Imus Nocte, et Consumimur Igni*. Enkele maanden later, net bij het begin van de zomervakantie, begon het echte werk, een intensieve repetitieperiode van tien dagen. "We zijn vertrokken vanuit de slingerbeweging", vertelt Ilythya. "En we hebben dat begrip erg ruim opgevat in het begin: als plus en min, dag en nacht, goed en kwaad. We hebben ook beelden van Maurits Escher bekeken, die werkt veel met zwart wit en maakt daarin overgangen die zeer goed geschakeerd zijn. We hebben het thema dus filosofisch benaderd, maar ook gewoon letterlijk als het slingeren op zich." "De discussies en beelden die we hebben gezien bleken achteraf van groot belang", weet Marlies, "omdat ze veel inspiratie hebben opgeleverd om nieuwe bewegingen te maken".



Ilythya De Lignière tijdens de auditie, foto: Luc Depreitere

## *Ik wou de jongeren het vertrouwen*



'In Girum Imus Nocte et Consumimur Igni' tijdens Kortrijk Congé 2009, foto: Luc Depreitere

Leren bewegingen maken, leren creëren, daar was het llythya dan ook om te doen. "De improvisaties hadden ook een praktische reden. Als je een kant en klaar stuk wil aanleren dan duurt het een tijdje voor de dansers jouw bewegingstaal onder de knie hebben en tien dagen was daarvoor te kort. Maar los daarvan, en veel belangrijker nog, wou ik de jongeren vertrouwen bijbrengen om actief mee te stappen in een creatief proces."

Dat doel blijkt bereikt. "Het maken van In Girum was een leuke ervaring omdat het echt onze voorstelling geworden is," zegt Marlies. "llythya heeft de opdrachten bedacht, een lijn in de voorstelling getrokken, stukken geschraapt, alles gecoördineerd, maar de bewegingen, de mix van stijlen komt van ons. Om dat dan voor een publiek te kunnen brengen, geeft voldoening."

## Jonge deelnemers met een brede visie

llythya de Lignière begeleidde eerder al workshops met jongeren maar het project voor Kortrijk Congé was het eerste waarbij ze met zo'n jonge groep, tegen de tijd, naar een eindproduct moest werken. "In Girum is een positieve ervaring geweest," knikt ze, "ten eerste omdat het een fijne groep was om mee te werken. Sowieso vind ik de leeftijd van 16 tot 19 jaar heel plezant, omdat ze al voldoende volwassen zijn om te kunnen meedenken, te reflecteren, maar ook nog jong genoeg om puur te zijn in de dingen die ze ondernemen. Daarnaast was ik aangenaam verrast door de brede visie van de meisjes. Hoe conceptueel of narratief mijn voorstellen ook waren, de groep ging er altijd in mee. Om maar een voorbeeld te geven: we hebben heel lange tijd zonder muziek gerepeteerd. Ik kan me inbeelden dat veel jongeren daar een probleem mee hebben, dat ze zich daar onzeker door voelen. Maar deze groep maakte er geen punt van. En dat gaf mij vertrouwen. Wat de voorstelling ook zou worden, of ze er nu volledig zouden achter staan of niet, ik wist zeker dat ze er zouden staan. Tot slot heb ik het gevoel dat ik veel heb bijgeleerd, over communicatie vooral. Tijdens het jaar geef ik les aan de academie in Tilburg, aan dansers die de ambitie hebben om als professioneel te werken. Ik vind dat je met die mensen gerust streng mag zijn. Maar jongeren die als amateur dansen, wil ik vooral enthousiasmeren. Tijdens de repetities voor In Girum wou ik dan ook dat het plezant bleef. Aan de andere kant streef je naar een resultaat waarop iedereen trots kan zijn. Die evenwichtsoefening vond ik, vooral in het begin, nogal verwarrend maar ik heb daar mee leren omgaan. Het is een kwestie van aanvoelen en van mensen op de juiste manier aansporen."

Ook Marlies spreekt met lof over het project. "Ik heb, zoals gezegd, veel opgestoken over improvisatie en ben nog meer van hedendaagse dans gaan houden. 't Is best wel gek, als je 't zo bekijkt: terwijl ik met hiphop ben opgegroeid en nog maar twee jaar in de hedendaagse dans zit, zou ik geen van de twee nog kunnen missen. Hiphop is leuk om te doen, je hebt ook veel stijlen, zodat er een grote variatie is maar in hedendaags kan je veel meer emotie kwijt. En daar hou ik van."

**bijbrengen om zelf bewegingen te bedenken, zelf een dans te creëren.**

## Repetities vragen om fysieke en mentale spreadstand

### Kim Cras & Beverly Coorevits

*Het zijn drukke maanden geweest voor Beverly Coorevits en Kim Cras. Tussen het werk, de vakantieplannen en het huishouden door investeerden ze het monsterdeel van hun vrije tijd in de repetities voor Gnosis én Réflexion Pure. Nu het wat rustiger is, blikken ze terug, languit in de zetel, moe maar tevreden.*

Een 'double bill', één avond met twee kortere voorstellingen: het is waar Passerelle traditioneel mee uitpakt in de loop van oktober. De voorstellingen worden telkens door afzonderlijke choreografen gemaakt maar vaak door gedeeltelijk dezelfde mensen uitgevoerd. Dit jaar zullen aandachtige toeschouwers zowel in Gnosis als in Réflexion Pure Beverly Coorevits en Kim Cras herkennen. "Eigenlijk had ik mij voorgenomen om maar aan één voorstelling mee te werken," lacht Kim, "maar het is dus duidelijk anders verlopen. Voor de voorstellingen van Passerelle wordt er altijd auditie gedaan met de choreografen die te gast zijn. Ik had me voor beide audities ingeschreven in de hoop aan minstens één voorstelling te kunnen meewerken en eventueel te kunnen kiezen. Maar zowel Mioko Yoshihara als Vincenzo Carta hebben mij er uitgepikt. En als puntje bij paaltje kwam, had ik geen zin om één van beide te moeten teleurstellen. Het resultaat was een reeks hectische en vermoeiende, maar leerrijke weken."

Zowel voor Beverly als voor Kim is het de eerste keer dat ze in beide voorstellingen uit de double bill zullen aantreden. "Twee jaar geleden zaten we ook al in *Death in the count of 9* van Zoé Knights," zegt Kim, "én in *Copy That* van huischoreograaf Pol Coussement. Maar van die laatste voorstelling zijn toen twee 'versies' gemaakt, omwille van de lengte van de dansers. Die moesten alletwee even groot zijn. Voor de première is uiteindelijk gekozen voor de één meter vijfenzeventig-versie (lacht), waardoor wij de weken daarvoor niet meer zo intensief moesten repeteren."



(v.l.n.r.) Ine Naessens, Kim Cras en Beverly Coorevits, foto: Luc Depreitere

Meewerken aan één nieuwe creatie vraagt toewijding, meewerken aan twee creaties vraagt uiterste toewijding, ondervonden al een aantal dansers bij Passerelle, maar nu ook Beverly en Kim. "Er kruipt ontzettend veel energie in," getuigt Beverly, "veel meer dan wanneer je een oude voorstelling weer instudeert. Die passen zitten meestal nog in je lijf. Het is een kwestie van alles op te frissen in de loop van de repetities. Een nieuwe creatie is andere koek. Daarvoor komen we over een langere periode vier keer per week samen. Maar je moet vooral ook mentaal frisser zijn, om je eigen inbreng te kunnen geven. En dat is niet eenvoudig als je de repetities moet combineren met je werk of studies. Soms merk je dan dat je dingen minder snel onthoudt. Je lijf wil wel mee, maar je hoofd niet meer echt. Later in het repetitieproces wordt het ook fysiek moeilijker." "Zeker als je een lichamelijk actieve job hebt," beaamt Kim. "maar we laten ons niet kennen. Er is geen tijd om aan te modderen. De meeste gastchoreografen komen uit het buitenland of hebben nog andere projecten en optredens waar ze aan meewerken. Die mensen hebben geen tijd op overschot, dus moeten we doordoen."

# repetities

## Vrije tijd die niet vrijblijvend is

De dansers van Passerelle vullen hun vrije tijd in op een manier die niet vrijblijvend is, maar daar staat uiteraard iets tegenover. "Uiteindelijk zijn we blij om te mógen deelnemen," zegt Kim, "omdat we graag dansen en vooral beter willen worden. Door deel te nemen aan voorstellingen en met nieuwe choreografen te werken doe je een boel ervaring en inspiratie op. Wie dat niet doet, is als danser binnen de twee jaar uitgebloeid. Maar ook persoonlijk is het belangrijk om je open te stellen voor de invloed van nieuwe choreografen."

Ook de creatie van Gnosis en Réflexion Pure heeft dus zijn impact gehad op de manier waarop Beverly en Kim met dans omgaan. "Absoluut!," zegt Kim, "Bij Mioko heb ik vooral veel geleerd over de kwaliteit van beweging. Ze staat er op dat je je bewegingen 'bewust' uitvoert, zuiver en helder. Ze heeft ons ook aangetoond hoe één simpele beweging invloed heeft op verschillende onderdelen van je lichaam: als je je arm ver uitstrekt, dan verandert dat de houding van je schouders, je rug, je romp, je bekken, je benen, je voeten enzovoort. Als je daar mee experimenteert kom je tot nieuw bewegingsmateriaal." "Dankzij Mioko zijn onze improvisaties ook beter," zegt Beverly, "zo voel ik het toch aan. Ze heeft ons geleerd te improviseren op basis van een lijn, een structuur zeg maar. In plaats van zo maar wat te bewegen, proberen we nu ook een begin, midden en einde in onze improvisaties te stoppen. Bovendien zijn we ons meer bewust van de opdracht waar we rond improviseren en van wat de anderen op de dansvloer doen."

"Vincenzo zullen we ons vooral herinneren als de man van de details." "En of," zegt Kim, "iedere beweging moest tot op de millimeter juist worden uitgevoerd en liefst ook nog op de seconde. Vincenzo is buitengewoon sympathiek, maar ook veeleisend. Terecht trouwens. Het is zonder twijfel de strafste danser waar ik ooit mee gewerkt heb." Beverly: "Dan komt hij toe op de repetitie en zegt: 'let's do something easy', waarna hij een driedubbele pirouette draait. En als hij het doet, ziet het er nog 'easy' uit ook. Zijn bewegingen vloeien gewoon uit zijn lichaam voort."

## De zweep erop

Kim en Beverly getuigen van een groot respect voor de gastchoreografen waar ze mee werken, maar blijktbaar zijn de gevoelens wederkerig. "Een aantal choreografen hebben al gezegd dat ze ons enthousiasme en onze wilskracht erg op prijs stellen", zegt Beverly. "Want hoe moelijk de opdracht ook is, wij willen hem echt kunnen. We noemen onszelf soms lachend 'company take it easy', omdat wel al eens babbelen of onnozel doen tijdens de repetitie. Maar meestal werken we gewoon keihard door. De gastchoreografen sparen ons ook niet. Het is niet zo dat ze denken: het zijn maar amateurs, laat het ons simpel houden. Integendeel, ze drijven ons tot het uiterste. En dat is misschien lastig, maar ook fijn. Want het bewijst dat ze in ons geloven."

"Het gebeurt wel eens dat we vloeken wanneer we ons voor de zoveelste keer van het werk naar een repetitie moeten haasten," besluit Kim, "maar het blijft een buitenkans, dat wij zonder professionele opleiding met zo'n geweldige mensen kunnen samenwerken, gasten die aan P.A.R.T.S. hebben gestudeerd en op de internationale scène staan. Elders betaal je gemakkelijk zestig euro voor een workshop met lesgevers die niet half zo goed zijn. Wij krijgen dat gratis. En dan hebben we het nog niet over de optredens in het buitenland gehad. De voorbije jaren heb ik voor Passerelle op de planken gestaan in Brazilië, Oostenrijk, Polen en Italië. We stonden nota bene op Sommerszene Salzburg, één van dé dansfestivals in Europa." "De affiche hangt nog altijd in mijn gang," zegt Beverly. "Meg Stuart, Anne Teresa De Keersmaeker, Brice Leroux en daartussen dan wij: Passerelle."

**In mijn gang hangt de affiche van Sommerszene nog, met Meg Stuart, Anne Teresa De Keersmaeker en daartussen dan wij: Passerelle.**



## Pol Isaac zet de toon

*Voor de muziek bij Gnosis deed Passerelle beroep op de Kortrijkse componist Pol Isaac. Isaac was een tijdlang toetsenist bij Ozark Henry, richtte het muzikaal cultfenomeen Galatasaray op en componeerde de muziek voor voorstellingen als Death in the count of 9 en s.t.o.u.t.*

Iets à la Squarepusher, met een tikje Aphex Twin en een begin dat klinkt als een ruimteschip dat landt. Met deze opdracht -zo min of meer- ging Pol Isaac een tijd geleden aan het componeren voor Gnosis. Geen eenvoudige taak. "Absoluut niet," bevestigt de muzikant, "de opdracht was ten eerste erg ruim te interpreteren zodat ik niet goed wist wat er van mij verwacht werd. Maar moeilijker nog was dat er een aantal tegenstrijdigheden in zaten. Zeker als je Vincenzo's vraag naast de muziek plaatst waarmee oorspronkelijk gerepeteerd is: die van Kruder & Dorfmeister. Hun nummers zijn erg loungy en easy-going en staan bijna diametraal tegenover de nerveuze trance van Aphex Twins. Maar ik heb het geprobeerd en ben tevreden over het resultaat. 't Was lang geleden dat ik nog iets gemaakt had dat enigszins in de buurt van trance kwam. Dus moest ik een beetje teruggraven in mijn muzikaal verleden. En dat was best wel geestig, zeker in het begin, toen ik alle bands waar Vincenzo naar refereerde nog eens goed beluisterd heb, op zoek naar de typische geluiden en ritmes. Op basis daarvan heb ik een beat gemaakt, een grondvest waarop ik de rest van de muziek laag per laag heb opgebouwd."

"De spannende zoektocht naar de juiste sfeer is niet eenvoudig, wél uitdagend. "En daar hou ik van," bekent Isaac," dat is ook de reden waarom ik graag aan losse projecten meewerk. Het is altijd nieuw, je moet jezelf steeds weer uitvinden én je hebt de spanning van de deadline. Daarnaast zijn projecten de uitgelezen kans om nieuwe mensen te leren kennen en met hen samen te werken. Op dat vlak heb ik trouwens al veel geluk gehad. In opdracht van Limelight heb ik bijvoorbeeld met **Gerrit Valckenaers** gewerkt, die ook al voor Passerelle gecomponeerd heeft. Mijn band Galatasaray is eigenlijk gegroeid uit een project voor Happy New Ears. En dankzij Passerelle heb ik **Zoë Knights** leren kennen. Ik heb voor haar de muziek gemaakt bij Death in the Count of 9. We konden het goed vinden met elkaar, zowel persoonlijk als artistiek, en ondertussen heeft ze mij al voor twee nieuwe voorstellingen gevraagd in Salzburg en Berlijn."

Muziek maken voor een dansproductie veronderstelt voeling met dans. Maar daar ontbreekt het Isaac niet aan. "Wat ik waardeer in een dansvoorstelling ligt heel dicht bij wat ik goed vind in de muziek. Ik wil geëmotioneerd worden, omvergeblazen door beelden, geluiden, door stilte zelfs. Dansers die technisch sterk zijn en fabuleuze dingen kunnen met hun lijf of met zijn tweetjes perfect synchroon bewegen, maken niet per sé indruk op mij. Net zo min als een cellist die razend snel 47 noten na elkaar kan spelen maar laat die man één noot perfect spelen, met de juiste nuances en een sublieme gevoeligheid en ik lig ondersteboven."



Pol Isaac, foto: Luc Depreitere

**De spannende zoektocht naar de juiste sfeer is niet eenvoudig, wél uitdagend**



## Werkplaats voor jonge dans

*Passerelle wordt sinds januari 2009 structureel erkend door de Vlaamse Gemeenschap. Dat betekent dat ze niet meer voor elk dansproject afzonderlijk steun moet vragen. Dank zij deze structurele ondersteuning kan de organisatie haar secretariaat uitwerken, beter communicatie voeren en haar vaste stek aan de Doorniksesteenweg een ziel geven. Passerelle ontbolstert zich artistiek en jawel het gaat goed met de 'werkplaats voor jonge dans'!*

Passerelle kiest er niet voor om jeugddiensten, scouts en co workshops 'hedendaagse dans' in de maag te splitsen, een methodiek die gangbaar is in het reguliere jeugdwerk. Veeleer richt Passerelle zich tot de jongeren die actief en enthousiast hun vrije tijd aan dans besteden. Die jongeren en de projecten waarin ze mee stappen hebben het effect van een multiplicator. Door hun inzet bereikt Passerelle een breed, overwegend jong, publiek. Passerelle investeert in projecten die bruggen slaan tussen jonge amateurs en professionele dansers en choreografen, een unieke positie in hedendaags dansend Vlaanderen.

### Productie: win-win voor jeugd en choreografen

Jaarlijks realiseert Passerelle twee producties. Hiervoor nodigen we jonge, beloftevolle choreografen uit die met een selectie jongeren aan de slag gaan. De voorbije jaren kregen we op die manier inmiddels bekende namen over de vloer: Zoë Knights (Aus), Mole Wetherell (UK), Lisbeth Gruwez (BE), Carlos Pez (ES), Benjamin Vandewalle (BE). Voor de choreografen is dit een unieke kans om met een ruimere groep dansers te werken. Hun budget laat

### De projecten waarin ze mee stappen hebben het effect van een multiplicator.



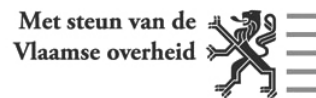
Jaarlijks organiseert Passerelle projecten die doorgaans resulteren in een **toonmoment**. Zo presenteren we elk jaar op het nachtelijke 'Kortrijk Congé'-festival een toonmoment die enkel en alleen tijdens die nacht wordt uitgevoerd. Hoewel het resultaat op zich er best mag wezen, is de genese, het proces waarin de voorstelling ontstaat voor Passerelle veel belangrijker. Zowel voor de jongeren als de choreograaf is dit proces enorm verrijkend.

Los daarvan is Passerelle ook de motor achter de **dans.art**-workshops. Op deze workshops nodigt de organisatie een danser of choreograaf uit in zijn hoedanigheid van artiest. We willen de jonge deelnemers niet danstechnisch bijscholen maar onderdompelen in de 'beweegredenen' van de kunstenaar om ze zo aan te zetten tot een eigen bewegingstaal. Dans.art vond partners doorheen Vlaanderen en organiseert sessies in Berchem, Gent en Hasselt. Met **dans.art@** verlagen we de drempel tot het minimum en organiseren we een sessie op aanvraag in hun eigen biotoop.

gewoonweg niet toe een soortgelijk project met professionele dansers uit te werken. Aan jongeren die in een project stappen vragen we een verdoorgedreven toewijding en een flink stuk van hun vrije tijd. Na de premières gaan de voorstellingen immers op tournee in binnenland, maar ook af en toe in het buitenland. Van bij de audities waarbij ze geselecteerd worden tot de voorstelling van de playlist wordt geschraapt, doorlopen ze een (semi-)professioneel proces. Voor choreografen en dansers is deze manier van werken enorm verrijkend met een af product als resultaat.

Daarenboven komt door het netwerk van de jeugdige dansers een publiek naar de voorstellingen dat anders wellicht nooit een kaartje zou kopen voor iets hedendaags, een win-win situatie dus, vanuit meerdere perspectieven. Zo realiseert Passerelle vanuit haar jeugdwerk ook een toeleiding tot de bredere cultuursector. Ca bouge...





Passerelle vzw, werkplaats voor jonge dans, wordt structureel erkend door de Vlaamse regering, Provincie West-Vlaanderen en Stad Kortrijk. Kunstencentrum BUDA ondersteunt in haar werking Passerelle als 'prioritaire partner' en Passerelle dankt haar sponsors Canon en Fintro.

# Passerelle VZW

## werkplaats voor jonge dans

Doorniksesteenweg 64

B-8500 Kortrijk

+32 56 25 50 77

[info@passerellevzw.be](mailto:info@passerellevzw.be)

[www.passerellevzw.be](http://www.passerellevzw.be)